

К О Н В Е Н Ц И Ј А

О М Е Р А М А ЗА ЗАБРАНУ И СПРЕЧАВАЊЕ НЕДОЗВОЉЕНОГ УВОЗА, ИЗВОЗА И ПРЕНОСА СВОЈИНЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Генерална конференција Организације уједињених нација за просвету, науку и културу, на свом XVI заседању одржаном у Паризу, од 12. октобра до 14. новембра 1970,

Подсећајући на значај одредаба Декларације о принципима међународне културне сарадње, усвојене на XIV заседању Генералне конференције,

Сматрајући да размена културних добара између народа у научне, културне и просветне сврхе продубљује познавање људске цивилизације, обогаћује културни живот свих народа и рађа узајамно поштовање и разумевање меду народима,

Сматрајући да су културна добра један од основних елемената цивилизације и културе народа, и да она добијају своју праву вредност само ако су, у највећој мери, познати њихово порекло, историја и средина,

Сматрајући да свака држава има задатак да штити баштину коју сачињавају културна добра која постоје на њеној територији од опасности од крађе, тајних ископавања и недозвољеног извоза,

Сматрајући да је за отклањање ових опасности неопходно да свака држава што боље схвати значај моралних обавеза у погледу поштовања своје културне баштине као и културне баштине свих народа,

Сматрајући да музеји, библиотеке и архиви, као културне установе, треба да се старају да се збирке заснивају на опште признатим моралним принципима,

Сматрајући да недозвољени увоз, извоз и пренос својине културних добара ометају узајамно разумевање народа које УНЕСКО има за задатак да потпомаже, препоручујући, поред осталог, заинтересованим државама усвајање одговарајућих међународних конвенција,

Сматрајући да заштита културне баштине, да би била ефикасна, треба да буде организована како на националном тако и на међународном плану, и да захтева тесну сарадњу међу државама,

Сматрајући да је Генерална конференција УНЕСКО-а већ усвојила 1964. године једну препоруку у том циљу,

Пошто је примила нове предлоге о мерама за забрану и спречавање недозвољеног увоза, извоза и преноса својине културних добара, који чине тачку 19 дневног реда заседања,

Пошто је одлучила на свом XV заседању да то питање треба да буде предмет међународне конвенције, усваја, на дан 14. новембра 1970. године ову Конвенцију.

Члан 1.

У сврхе ове конвенције културним добрима сматрају се добра, религиозног или световног карактера, које свака држава означи као значајна за археологију, преисторију, историју, књижевност, уметност или науку, а која припадају следећим категоријама:

- (а) ретке збирке и примерци фауне, флоре, минералогije и анатомије; предмети палеонтолошког значаја;
- (б) добра која се односе на историју, укључујући историју науке и технике, војну и социјалну историју, као и живот државника, мислилаца, научника и уметника националног значаја и на значајне националне догађаје;
- (в) археолошки налази (редовни и илегални) и археолошка открића;
- (г) делови растављених уметничких или историјских споменика и археолошких налазишта;
- (д) стари вредни предмети, старији од сто година, као натписи, ковани новац и печати;
- (ђ) етнолошки материјал;
- (е) добра од уметничког интереса, као:
  - (i) платна, слике и цртежи рађени само руком на свакој основи и од сваког материјала (изузев индустријских цртежа и фабричких предмета украшених руком);
  - (ii) оригинална вајарска дела од сваког материјала;
  - (iii) оригиналне гравуре, естампе и литографије;
  - (iv) оригиналне уметничке скупине и монтаже од сваког материјала;

- (ж) ретки рукописи и инкунабуле, старе књиге, документи и публикације од нарочитог значаја (историјског, уметничког, научног, књижевног итд.), појединачно или у збиркама;
- (з) поштанске, таксене и друге сличне марке, појединачне или у збиркама;
- (и) архиви, укључујући и фонографске, фотографске и кинематографске;
- (ј) предмети намештаја старији од сто година и стари музички инструменти.

Члан 2.

1. Државе чланице ове конвенције потврђују да недозвољени увоз, извоз и пренос својине културних добара представљају један од главних узрока осиромашења културне баштине земаља порекла ових добара, и да међународна сарадња представља једно од најефикаснијих средстава за заштиту њихових културних добара од опасности које из тога проистичу.
2. У том циљу, државе чланице се обавезују да се средствима којима располажу боре против ове праксе посебно уклањајући њене узроке, онемогућујући њено спровођење и указујући помоћ при извршењу неопходних репарација.

Члан 3.

Сматрају се недовољним увоз, извоз и пренос својине културних добара извршени противно одредбама које су донеле државе чланице на основу ове конвенције.

Члан 4.

Државе чланице ове конвенције признају да, у смислу ове конвенције, културна добра која припадају ниже наведеним категоријама представљају културну баштину сваке државе:

- (а) културна добра, која су производ индивидуалног или колективног духа држављана државе у питању и значајна културна добра за ту државу, која су на њеној територији створили страни држављани или лица без држављанства која бораве на тој територији;
- (б) културна добра нађена на националној територији;
- (в) културна добра која су прибавиле археолошке, етнолошке или природњачке мисије уз сагласност надлежних власти земље порекла ових добара;

- (г) културна добра која су била предмет добровољне размене;
- (д) културна добра добијена бесплатно или прописно купљена уз сагласност надлежних власти земље порекла ових добара.

Члан 5.

У циљу заштите својих културних добара од недозвољеног увоза, извоза и преноса својине, државе чланице ове Конвенције обавезују се да на својим територијама, а према сопственим условима, успоставе једну или више служби за заштиту културне баштине, уколико оне већ не постоје, са стручним особљем довољним да обезбеди успешно обављање ниже наведених функција:

- (а) доприносити изради нацрта текстова закона и прописа ради обезбеђења заштите културне баштине, а посебно сузбијања недозвољеног увоза, извоза и преноса својине значајних културних добара;
- (б) саставити и обновити, на основу националног регистра заштићених добара, листе значајних културних добара, јавних и приватних, чији би извоз представљао осетно осиромашење националне културне баштине;
- (в) унапредити развој или оснивање научних и техничких институција (музеја, библиотека, архива, лабораторија, радионица итд.), неопходних за конзервацију и искоришћавање културних добара;
- (г) организовати контролу археолошких истраживања, обезбедити конзервације "ин ситу" одређених културних добара и заштиту извесне зоне резервисане за будућа археолошка истраживања;
- (д) донети прописе намењене заинтересованим лицима (конзерваторима, колекционарима, антикварима и др.), према етичким принципима формулисаним у овој конвенцији и старати се о њиховом поштовању;
- (ђ) вршити васпитну делатност у циљу буђења и јачања поштовања културних баштина свих држава и ширити у довољној мери познавања одредаба ове конвенције;
- (е) старати се да се сваком случају нестанка културних добара да одговарајућу публицитет.

Члан 6.

Државе чланице ове конвенције обавезују се:

- (а) да установе одговарајуће уверење којим држава извозник посебно назначује да је одобрила извоз културног добра или културних добара у питању, с тим што ово уверење треба да буде приложено уз културно добро или културна добра која се извозе у сагласности са прописима;
- (б) да забране изношење са своје територије културних добара уз која није приложено горе поменуто уверење о извозу;
- (в) да на одговарајући начин обавесте јавност о овој забрани, а посебно лица која би могла извозити или увозити културна добра.

Члан 7.

Државе чланице ове конвенције обавезују се:

- (а) да предузму све потребне мере, сходно националном законодавству, како би спречиле да музеји и друге сличне установе на њиховим територијама прибављају културна добра која потичу из друге државе чланице ове конвенције, а која би могла бити незаконито извезена по ступању на снагу ове конвенције; да обавештавају, у границама могућности државу из које потичу ова културна добра, а која је чланица ове конвенције, о понудама таквих културних добара која су незаконито извезена са територије те државе после ступања на снагу ове конвенције у обе државе у питању;
- (б) (i) да забране увоз културних добара украдених из музеја или са јавног или верског споменика или из какве сличне установе, на територији друге државе чланице ове конвенције, после њеног ступања на снагу у односу на државе у питању, под условом да се докаже да се ово добро или ова добра налазе у попису добара ове установе;
- (ii) да предузму одговарајуће мере, на захтев државе порекла, чланице Конвенције, да се заплени и поврати свако украдено и увезено културно добро после ступања на снагу ове конвенције у односу на обе државе у питању, под условом да држава молиља исплати правичну накнаду добронамерном купцу или легалном власнику овог добра. Захтеви за заплону и повраћај упућују се замољеној држави дипломатским путем. Држава молиља је дужна да о свом трошку поднесе и све потребне доказе који оправдавају захтев за заплону и повраћај. Државе чланице неће оптерећивати царинама или другим таксама културна добра која се враћају према овом члану. Сви трошкови који проистичу из повраћаја културног добра или културних добара падају на терет државе молиље.

Члан 8.

Државе чланице ове конвенције обавезују се да кривичним или административним санкцијама казне свако лице које се огреши о забране предвиђене чл. 6 (б) и 7 (б).

Члан 9.

Свака држава чланица ове конвенције чија је културна баштина угрожена услед археолошких или етнолошких пљачки може се обратити државама на које се то односи. Државе чланице ове конвенције обавезују се да у таквим околностима учествују у свакој заједничкој међународној акцији, у циљу одређивања и примене нужних конкретних мера, укључујући и контролу извоза, увоза и међународне трговине нарочитих културних добара у питању. До постизања споразума, свака заинтересована држава предузеће привремене мере, у границама могућности, ради спречавања непоправивог оштећења културне баштине државе која подноси захтев.

Члан 10.

Државе чланице ове конвенције обавезују се:

- (а) да ограниче, путем образовања, информација и будности, преношење незаконито извезених културних добара некој држави чланици ове конвенције, и да, свака према својим условима обавезе трговце антиквитетима, под претњом кривичних или административних санкција, да воде регистре о пореклу сваког културног добра, са именом и адресом достављача, описом и ценом сваког продатог добра, и да сваког купца културног добра обавесте о могућности забране његовог извоза;
- (б) да настоје да путем образовања створе и развију у јавности осећање вредности културних добара и опасности коју крађа, тајна ископавања и недозвољен извоз представљају за културну баштину.

Члан 11.

Недозвољеним се сматрају присилни извоз и пренос својине културних добара који проистичу непосредно или посредно из окупације земље од стране иностране силе.

Члан 12.

Државе чланице ове конвенције поштоваће културну баштину на територијама чије међународне везе обезбеђују и предузимаће одговарајуће мере ради забране и спречавања недозвољеног увоза, извоза и преноса својине културних добара са тих територија.

Члан 13.

Државе чланице ове конвенције обавезују се, поред тога, према законодавству сваке државе:

- (а) да спречавају, свим одговарајућим средствима, преносе својине културних добара који могу да потпомажу незаконити извоз или увоз ових добара;
- (б) да поступе тако да њихове надлежне службе сарађују у циљу олакшања повраћаја у најкраћем року њиховим законским власницима незаконито извезених културних добара;
- (в) да примају тужбе за повраћај изгубљених или украдених културних добара, које подноси законити власник или се подносе у његово име;
- (г) да признају, између осталог, незастариво право сваке државе чланице ове конвенције да класира и проглашава неотуђивим извесна културна добра која се из тих разлога не могу извозити, и да олакшавају заинтересованој држави повраћај таквих добара уколико дође до њиховог извоза.

Члан 14.

Да би спречила извоз и удовољила обавезама које намеће примена одредаба ове конвенције, свака држава чланица Конвенције треба да, у границама својих могућности, обезбеди националним службама за заштиту културне баштине довољан буџет и, уколико је то потребно, установи и фонд за те сврхе.

Члан 15.

Ова конвенција ниједном својом одредбом не спречава државе чланице да међусобно закључују посебне споразуме или да наставе са извршењем већ закључених споразума о повраћају културних добара изнетих из било ког разлога са њихове територије порекла, пре ступања на снагу ове конвенције у односу на заинтересоване државе.

Члан 16.

Државе чланице Конвенције саопштавају у периодичним извештајима које подносе Генералној конференцији Организације уједињених нација за просвету, науку и културу, у време и у облику које она одреди, законске и друге прописе и мере које

предузима ради примене Конвенције, као и податке о искуствима стеченим у овој области.

Члан 17.

1. Државе чланице Конвенције могу се обраћати за техничку помоћ Организацији уједињених нација за просвету, науку и културу нарочито у погледу:
  - (а) информација и образовања;
  - (б) консултовања и услуга експерата;
  - (в) координације и добрих услуга.
2. Организација уједињених нација за просвету, науку и културу може, на сопствену иницијативу, предузимати истраживања и објављивати студије о проблемима који се односе на недозвољено циркулисање културних добара.
3. У том циљу, Организација уједињених нација за просвету, науку и културу може такође сарађивати са свим надлежним невладиним организацијама.
4. Организација уједињених нација за просвету, науку и културу може на сопствену иницијативу, упућивати предлоге државама чланицама у циљу спровођења ове конвенције.
5. На захтев најмање две државе чланице Конвенције које су у спору око њеног спровођења, УНЕСКО може понудити своје добре услуге у циљу постизања споразума.

Члан 18.

Ова конвенција је састављена на енглеском, шпанском, француском и руском језику, с тим што су сва четири текста подједнако пуноважна.

Члан 19.

1. Ова конвенција подлеже ратификовању или прихватању држава чланица Организација уједињених нација за просвету, науку и културу, према њиховим уставним поступцима.
2. Инструменти о ратификовању или прихватању депонују се код генералног директора Организације уједињених нација за просвету, науку и културу.

Члан 20.

1. Овој конвенцији може приступити свака држава нечланица Организације уједињених нација за просвету, науку и културу, коју је позвао Извршни савет Организације.
2. Приступање се врши депоновањем инструмента о приступању код генералног директора Организације Уједињених нација за просвету, науку и културу.

Члан 21.

Конвенција ступа на снагу три месеца после депоновања трећег инструмента о ратификовању, прихватању или приступању, али само у односу на државе које су депоновале своје инструменте о ратификовању, прихватању или приступању тог датума или раније. За сваку другу државу она ступа на снагу три месеца после депоновања њеног инструмента о ратификовању, прихватању или приступању.

Члан 22.

Државе чланице Конвенције потврђују да ће се она примењивати не само на њиховим територијама већ и на територијама чије међународне везе оне обезбеђују; оне се обавезују да консултују, уколико је то потребно, владе или друге надлежне власти тих територија приликом ратификовања, прихватања или приступања, или пре тога, у циљу обезбеђења примене Конвенције на тим територијама, као и да обавесте генералног директора Организације Уједињених нација за просвету, науку и културу на које ће се територије Конвенција примењивати, с тим што ова ратификација ступа на снагу три месеца од датума њеног пријема.

Члан 23.

1. Свака држава чланица Конвенције може отказати Конвенцију у своје име или у име сваке територије чије међународне везе она обезбеђује.
2. Отказ се саопштава писменим актом који се депонује код генералног директора Организације уједињених нација за просвету, науку и културу.
3. Отказ ступа на снагу по истеку дванаест месеци од дана пријема акта о отказу.

Члан 24.

Генерални директор Организације уједињених нација за просвету, науку и културу обавештава државе чланице Организације, државе нечланице поменуте у члану 20. као и Организацију уједињених нација, о депоновању свих инструмената о ратификовању, прихватању или приступању поменутих у чл. 19. и 20. као и о саопштењима и отказима поменутих у чл. 22. и 23.

Члан 25.

1. Ову конвенцију може изменити Генерална конференција Организације уједињених нација за просвету, науку и културу, међутим, ревизија обавезује само државе чланице које ће постати чланице Конвенције о ревизији.
2. У случају да Генерална конференција усвоји нову конвенцију о потпуној или делимичној ревизији ове конвенције, и уколико нова конвенција не одређује друкчије, ова конвенција престаје да буде отворена за ратификовање, прихватање или приступање, рачунајући од дана ступања на снагу нове конвенције о ревизији.

Члан 26.

Ова конвенција према члану 102. Повеље уједињених нација региструје се у Секретаријату Уједињених нација на захтев генералног директора Организације уједињених нација за просвету, науку и културу.

Сачињено у Паризу 17. новембра 1970. године, у два аутентична примерка које су потписали председник Генералне конференције на ХВИ заседању и генерални директор Организације уједињених нација за просвету, науку и културу, који се депонују у архиву Организације уједињених нација за просвету, науку и културу а њихове оверене копије се достављају свим државама поменутих у чл. 19. и 20, као и Организацији уједињених нација.

Горњи текст је аутентичан текст Конвенције коју је прописно усвојила Генерална конференција Организације уједињених нација за просвету, науку и културу на свом XVI заседању, одржаном у Паризу и закљученом 14. новембра 1970. године.

У потврду чега су ставили своје потписе на дан 17. новембра 1970. године.

ДРЖАВЕ	Ратификација (Р) Прихватање (Ац) Приступање (А) Сукцесија (С)
---------------	--

АЛЖИР	24. јун 1974. (Р)
АНГОЛА	7. новембар 1991. (Р)
АРГЕНТИНА	11. јануар 1973. (Р)
АУСТРАЛИЈА	30. октобар 1989. (Ац)
БАХАМИ	9. октобар 1997. (Р)
БАНГЛАДЕШ	9. децембар 1987.
БЕЛИЗЕ	26. јануар 1990. (Р)
БЕЛОРУСИЈА	28. април 1988. (Р)
БОЛИВИЈА	4. октобар 1976. (Р)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	12. јул 1993. (С)
БРАЗИЛ	16. фебруар 1973. (Р)
БУГАРСКА	15. септембар 1971. (Р)
БУРКИНА ФАСО	7. април 1987. (Р)
ЦЕНТРАЛНО АФРИЧКА	1. фебруар 1972. (Р)
РЕПУБЛИКА	26. март 1993. (С)
ЧЕШКА	7. март 1973. (Р)
ДОМИНИКАНСКА	5. април 1973. (Ац)
РЕПУБЛИКА	24. март 1971. (Ац)
ЕГИПАТ	20. фебруар 1978. (Р)
ЕКВАДОР	27. октобар 1995. (Р)
ЕЛ САЛВАДОР	14. јун 1999. (Р)
ЕСТОНИЈА	7. јануар 1997. (Р)
ФИНСКА	5. јун 1981. (Р)
ФРАНЦУСКА	10. септембар 1992. (Ац)
ГРЧКА	4. новембар 1992. (С)
ГРЕНАДА	14. јануар 1985. (Р)
ГРУЗИЈА	18. март 1989. (Р)
ГВАТЕМАЛА	19. март 1979. (Р)
ГВИНЕЈА	6. јул 1992. (С)
ХОНДУРАС	24. јануар 1977. (Р)
ХРВАТСКА	12. фебруар 1973. (Ац)
ИНДИЈА	27. јануар 1975. (Ац)
ИРАК	2. октобар 1978. (Р)
ИРАН	5. септембар 1993. (С)
ИТАЛИЈА	15. март 1974. (Р)
ЈЕРМЕНИЈА	3. октобар 1972. (Р)
ЈОРДАН	26. септембар 1972. (Р)
ЈУГОСЛАВИЈА	24. мај 1972. (Р)
КАМБОЏА	28. март 1978. (Ац)
КАМЕРУН	20. април 1977. (Ац)
КАНАДА	28. новембар 1989. (Ац)
КАТАР	19. октобар 1979. (Р)
КИНА	3. јул 1995. (Ац)
КИПАР	24. мај 1988. (Ац)
КИРГИЗИЈА	23. септембар 1974. (Р)
КОЛУМБИЈА	13. мај 1983. (Р)

КОНГО ДР	14. фебруар 1983. (Ац)
КОРЕЈА НДР	6. март 1996. (Р)
КОРЕЈА РЕП.	30. јануар 1980. (Р)
КОСТАРИКА	22. јун 1972. (Ац)
КУБА	25. август 1992. (Р)
КУВАЈТ	9. јануар 1973. (Р)
ЛИБАН	27. јул 1998. (Р)
ЛИБИЈА	21. јун 1989. (Р)
ЛИТВАНИЈА	23. октобар 1978. (Р)
МАДАГАСКАР	30. април 1997. (С)
МАЋАРСКА	6. април 1987. (Р)
МАКЕДОНИЈА	27. фебруар 1978. (Ац)
МАЛИ	27. април 1977. (Р)
МАУРИЦИЈУС	4. октобар 1972. (Ац)
МАУРИТАНИЈА	23. мај 1991. (Ац)
МЕКСИКО	23. јун 1976. (Р)
МОНГОЛИЈА	16. октобар 1972. (Р)
НЕПАЛ	24. јануар 1972. (Р)
НИГЕР	19. април 1977. (Р)
НИГЕРИЈА	30. октобар 1990. (Р)
НИКАРАГВА	2. јун 1978. (Ац)
ОБАЛА СЛОНОВАЧЕ	30. април 1981. (Р)
ОМАН	13. август 1973. (Ац)
ПАКИСТАН	24. октобар 1979. (Ац)
ПАНАМА	31. јануар 1974. (Р)
ПЕРУ	9. децембар 1985. (Р)
ПОЉСКА	6. децембар 1993. (Р)
ПОРТУГАЛ	28. април 1988. (Р)
РУМУНИЈА	8. септембар 1976. (Ац)
РУСИЈА	9. децембар 1984. (Р)
САУДИЈСКА АРАБИЈА	21. фебруар 1975. (Ац)
СЕНЕГАЛ	2. септембар 1983. (Ац)
СИРИЈА	31. март 1993. (С)
СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ	5. новембар 1992. (С)
СЛОВАЧКА	10. јануар 1986. (Р)
СЛОВЕНИЈА	7. април 1981. (Ац)
ШПАНИЈА	28. август 1992. (С)
ШРИ ЛАНКА	2. август 1977. (Р)
ТАЏИКИСТАН	10. март 1975. (Р)
ТАНЗАНИЈА	21. април 1981. (Р)
ТУНИС	28. април 1988. (Р)
ТУРСКА	9. август 1977. (Р)
УКРАЈИНА	15. март 1996. (Р)
УРУГВАЈ	21. јун 1985. (Р)
УЗБЕКИСТАН	

ЗАМБИЈА	
---------	--